INFORMATIENOTA VOOR DE RAAD

Nummer: 171

Portefeuillehouder:	A.E.H. Baltus
Portefeuille:	Bestuurlijke vernieuwing
Programma:	0 Bestuur en ondersteuning
Taakveld:	0.1 Bestuur
Datum:	25 april 2022

Onderwerp: Participatie

DE RAAD NEEMT KENNIS VAN:
De stand van zaken rond participatie.

INLEIDING
In november 2021 heeft de raad de Beleidsvisie Participatie 2021 vastgesteld. Door het vaststellen van de Beleidsvisie Participatie 2021 is uitvoering gegeven aan het ontwikkelen door college en raad van een gezamenlijke visie op participatie. Dat dit opgepakt zou worden, is te lezen in het raadsprogramma 2018-2022.

Uit de Beleidsvisie blijkt dat de ambitie van college en raad is om in alle mogelijke gevallen ruimte voor participatie te bieden aan alle inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij het opstellen van, de uitvoering en de evaluatie van beleid en projecten in hun leefomgeving en hierin te faciliteren.

Bij de behandeling van de beleidsvisie Participatie 2021 is er door het college toegezegd dat de uitvoeringsnota/verordening over uitvoering nog separaat naar u toe komt uiterlijk in Q1 van 2022. We geven in deze nota aan wat de procedure is en hoe we u als raad hierbij willen betrekken.

KERNBOODSCHAP

1. We bieden u eerst een voorstel voor het vaststellen van participatiebeleid aan. Pas daarna bieden we de participatieverordening aan.
2. Het voorstel voor het vaststellen van participatiebeleid wordt op z'n vroegst in Q4 van 2022 aan u aangeboden.
3. Publicatie van participatiebeleid is in lijn met de wet Open overheid.

Toelichting kernboodschap
Hierna vindt u een toelichting op de kernboodschap.

Ad 1. We bieden u eerst een voorstel voor het vaststellen van participatiebeleid aan. Pas daarna bieden we de Participatieverordening aan.

De toezegging over de uitvoeringsnota/-verordening gaat over de uitvoering van het proces. Gebleken is dat er eerst keuzes gemaakt moeten worden over hoe de bestuursbevoegdheid uitgeoefend wordt. Daarom stellen we eerst participatiebeleid op en leggen dat ter besluitvorming aan u voor. Pas daarna de participatieverordening. Daarvoor zijn de volgende argumenten:

a. Er zijn twee wetten die aangeven dat de gemeente participatiebeleid moet vaststellen.

Er zijn twee wetten die voorschrijven dat de gemeente participatiebeleid moet vaststellen: de Omgevingswet en de wet versterking participatie.
De Omgevingswet verplicht gemeenten om participatiebeleid vast te stellen maar zegt niet hoe gemeenten dit moeten doen of in welke vorm het beleid moet worden vastgelegd.
De wet versterking participatie nodigt overheden uit om participatiebeleid vast te leggen in een participatieverordening.

b. Het vastleggen van beleid in een verordening is ingewikkeld omdat het om twee verschillende instrumenten gaat.

De wet versterking participatie doet de suggestie om participatiebeleid vast te leggen in een participatieverordening. Daarom was het idee om participatiebeleid in een verordening vast te leggen en daar de modelverordening van de VNG voor te gebruiken.
Gebleken is dat het ingewikkeld is om participatiebeleid in een verordening vast te leggen. Dat komt omdat er verschillen zijn tussen een verordening en beleid.

Hieronder vindt u een omschrijving van de begrippen ‘visie’, ‘beleid’ en ‘verordening’ en wie bevoegd is om besluiten te nemen:

Begrip	Wat is het?	Wie is bevoegd?
Visie	een visie geeft op hoofdlijnen aan waar we naar toe willen.	Dit staat in de betreffende wetgeving, vaak de gemeenteraad
Beleid	beleid is het concreter uitwerken van de hoofdlijnen zodat het duidelijk is hoe het zal worden georganiseerd door het bestuursorgaan[1].	Bestuursorgaan: college, gemeenteraad of burgemeester
Verordening	Een verordening kunt u zien als een wet die geldt voor iedereen binnen de gemeente.	Gemeenteraad tenzij gedelegeerd aan college of burgemeester

c. Als de door het bestuursorgaan gemaakte keuzes voor het uitoefenen van de bestuursbevoegdheid gemaakt zijn (beleid), kunnen het proces en de rolverdeling bepaald worden (verordening).

Als bekend is welke keuzes het bestuursorgaan gemaakt heeft voor het uitoefenen van de bestuursbevoegdheid, is het makkelijker om in de verordening het proces en de rolverdeling vast te leggen. Daarom heeft het de voorkeur om eerst participatiebeleid op te stellen en daarna de participatieverordening.

Ad 2. Het voorstel voor het vaststellen van participatiebeleid wordt op z’n vroegst in Q4 van 2022 aan u aangeboden.

[1] Het beleid geeft antwoord op de hoe vraag: hoe organiseren we participatie. Als dit niet in de wet staat, mogen gemeenten zelf beslissen op welke manier zij inwoners betrekken bij de verschillende beleidsfasen.
Het participatiebeleid is een leidraad die bestemd is voor inwoners en ambtelijke uitvoerders. Er staat wat in over de eigen rol van het bestuursorgaan en over de manier waarop het participatieresultaat wordt meegewogen in het uiteindelijke plan. Naast een werkwijze biedt het beleid ook handvatten en tools.

Gevolg van het eerst vaststellen van participatiebeleid en daarna de participatieverordening is dat het aanbieden van uitvoeringsnota/-verordening na Q1 van 2022 aan u wordt voorgelegd. Het argument hiervoor is:

a. Vanwege uw betrokkenheid bij het opstellen van participatiebeleid zal het voorstel voor het vaststellen van participatiebeleid naar verwachting niet voor Q4 van 2022 aan u voorgelegd worden.

De werkgroep bestuurlijke vernieuwing was betrokken bij het opstellen van de beleidsvisie participatie. Nu er een volgende stap gezet wordt, het opstellen van participatiebeleid, is het van belang om u als raad daarbij te betrekken. Het op te stellen participatiebeleid moet antwoord geven op vragen als:

- Wat is de definitie van participatie;
- Wat is het doel van participatie;
- Hoe wordt participatie vormgegeven;
- Welke eisen gelden daarbij;
- Wat doe je met de resultaten van een participatietraject;
- Wanneer is het participatietraject goed uitgevoerd;
- Wie is bevoegd om een besluit te nemen over de resultaten van het participatietraject.

Het formuleren van antwoorden op de hiervoor gestelde vragen kost tijd. Het is de bedoeling om daarbij zowel u als raad als overige stakeholders te betrekken en ook dat kost tijd. Daarom is de verwachting dat het voorstel voor het vaststellen van participatiebeleid niet voor Q4 van 2022 aan u voorgelegd kan worden.

Ad 3. Publicatie van participatiebeleid is in lijn met de wet Open Overheid.

Het argument hiervoor is:

a. Publiceren van beleid zorgt voor duidelijkheid bij inwoners en is in lijn met de wet Open Overheid.

De wet Open Overheid vraagt van de gemeente om zoveel mogelijk informatie te delen met inwoners. Vrijwel de hele wet Open Overheid treedt op 1 mei 2022 in werking. De verplichting voor bestuursorganen om actief bepaalde categorieën informatie openbaar te maken (zoals bedoeld wordt in artikel 3.3 Woo[2]) treedt nog niet in werking op 1 mei 2022.
Publicatie van, onder andere, beleid is belangrijk omdat zo voor iedereen duidelijk is hoe het bestuursorgaan omgaat met de ruimte die de wetgever biedt. Ook is het van belang dat het bestuursorgaan zorgt voor goede informatie over beleidsprocessen waarbij geparticipeerd kan worden. Door het vastgestelde participatiebeleid te publiceren op de gemeentelijke website geven we hier gehoor aan. In het participatiebeleid worden namelijk de door de gemeente gemaakte keuzes over participatie vastgelegd.

VERVOLG
Het participatiebeleid en de participatieverordening zullen eind 2022 en in 2023 ter besluitvorming aan u voorgelegd worden.

Bijlagen
Tijdlijn 2022/2023

[2] Door op deze link te klikken, vindt u de tekst van artikel 3.3. van de Wet Open Overheid.

Bijlage 1: Tijdlijn 2022/2023

	apr-22	mei-22	jun-22	jul-22	aug-22	sep-22	okt-22	nov-22	dec-22	Q1 2023	Q2 2023
Opstellen participatie verordening											Start besluitvormings-traject?
Opstellen participatie beleid			Betrekken raad / stakeholders								Gereed
Opstellen handreikingen					Gereed						
Testfase	Aanhaken interne adviseur/ Informeren MT	Start							Gereed		
Opstellen implementatieplan		Start						Gereed			
Opstellen participatie agenda					Start				Gereed		